

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-35>

УДК 339.13:658:7

ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ ЛОГІСТИЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ У СФЕРІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

FORMATION OF AN EFFICIENT LOGISTICS MANAGEMENT SYSTEM IN THE SPHERE OF PRODUCT SALE OF THE ENTERPRISE

Ільченко Тетяна Вікторівна

кандидат економічних наук, доцент,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1879-6310>

Ilchenko Tetiana

Dnipro State Agrarian and Economic University

У статті досліджено особливості формування ефективної системи логістичного менеджменту у сфері реалізації продукції підприємства. Встановлено, що ефективне управління логістичними процесами вимагає гнучкості, впровадження нових технологій та адаптації до змін у глобальному середовищі. Доведено, що головна ціль логістичного менеджменту полягає в забезпеченні швидкої доставки товарів або сировини до потрібних місць у найкоротші терміни. В статті досліджено базові етапи управління логістичними процесами. Встановлено, що логістика в сфері реалізації продукції підприємства охоплює процеси, пов'язані з переміщенням готової продукції від стадії виробництва до стадії кінцевого споживання. Доведено, що оптимізація транспортних і складських процесів дозволяє суттєво зменшити витрати на транспортування, зберігання та обробку замовлень.

Ключові слова: логістика, менеджмент, логістичні потоки, логістичний менеджмент, підприємство, продукція, зміни.

The article examines the peculiarities of the formation of an effective logistics management system in the field of enterprise product sales. It has been established that effective management of logistics processes requires flexibility, introduction of new technologies and adaptation to changes in the global environment. It has been proven that the main goal of logistics management is to ensure fast delivery of goods or raw materials to the right places in the shortest possible time. The article examines the basic stages of logistics process management. It has been established that logistics in the field of enterprise product sales includes processes related to the movement of finished products from the stage of production to the stage of final consumption. It has been proven that the optimization of transport and warehouse processes allows to significantly reduce the costs of transportation, storage and processing of orders. Effective logistics allows enterprises to quickly respond to changes in market conditions and demand. It provides flexibility in scaling operations and adapting to unforeseen situations. The modern market requires fast and accurate product deliveries, cost optimization, flexibility in responding to changes, as well as the introduction of innovative technologies to increase efficiency. Logistics in the field of the company's product sales is critically important for ensuring timely delivery of goods, optimizing costs and improving the level of customer service. It helps enterprises to remain competitive and flexible in the conditions of market changes, as well as to maintain effective interaction with partners and customers. The formation of an effective logistics management system in the field of product sales is a critically important element of the success of modern enterprises. It contributes to reducing costs, increasing the level of service, flexibility in the conditions of market changes and ensuring sustainable business development. Without this system, the company risks losing competitive advantages and will not be able to quickly respond to the needs of its customers and changes in the market environment.

Keywords: logistics, management, logistics flows, logistics management, enterprise, products, changes.

Постановка проблеми. В сучасних складних умовах господарювання вітчизняних підприємств логістичний менеджмент забезпечує управління всіма процесами, пов'язаними з рухом товарів, послуг, інформації та фінансових потоків від моменту

постачання сировини до доставки готової продукції кінцевому споживачеві. Це включає планування, організацію, контроль і координацію всіх логістичних операцій, таких як зберігання, транспортування, управління запасами, обробка замовлень, складування та доставка. Доцільно зазначити, що логістичний менеджмент є підґрунтям в забезпеченні безперебійної роботи сучасних підприємств. Однак у реаліях сьогодення логістика стикається з численними викликами, такими як глобалізація, зростання витрат, технологічні зміни та екологічні вимоги. Ефективне управління логістичними процесами вимагає гнучкості, впровадження нових технологій та адаптації до змін у глобальному середовищі. Враховуючи вищенаведене, наголосимо на тому, що дійсно формування ефективної системи логістичного менеджменту набуває важливого значення насамперед у сфері реалізації продукції підприємства, та потребує ґрунтовного дослідження та вдосконалення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Дослідженню аспектів формування ефективної системи логістичного менеджменту як в цілому так і у сфері реалізації продукції підприємства присвячували свої наукові праці такі вітчизняні та закордонні науковці як: Авраменко О. В., Денисенко М. П., Коновалова І. В., Корінь М. В. Котельникова Ю. М. Левковець П. Р., Ляліна Н. С., Матвієнко-Біляєва Г. Л., Михайлова Л. І., Міщук І. П., Сисоєв В. В., Шевчун М. Б. та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. З розвитком глобальної торгівлі підприємства стали використовувати постачальників і ринки з усього світу. Це збільшує складність логістичних ланцюгів, робить їх більш вразливими до зовнішніх факторів, таких як зміни митних законів, валютні коливання, політична нестабільність, війни та природні катастрофи. Врахувавши досягнення науковців в контексті дослідження питань формування ефективної системи логістичного менеджменту у сфері реалізації продукції підприємства певна кількість важливих питань залишається малодослідженою, а саме ключові складові передумов для формування ефективної системи логістичного менеджменту у сфері реалізації продукції підприємства.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Ключова ціль статті ґрунтується на дослідженні базових аспектів формування системи логістичного менеджменту, насамперед, у сфері реалізації продукції підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Логістичний менеджмент необхідний для забезпечення ефективної організації і координації всіх етапів ланцюга постачання, що дозволяє компаніям здійснити оптимізацію витрат, знизити термін доставки, вдосконалити обслуговування клієнтів і забезпечити стабільне функціонування бізнесу. Одним із ключових завдань логістичного менеджменту є забезпечення швидкої доставки товарів або сировини до потрібних місць у найкоротші терміни. Це важливо для покращення рівня задоволеності клієнтів та збереження конкурентної переваги на ринку. Управління процесами логістики включає координацію, планування та контроль усіх етапів руху товарів, послуг і інформації в межах ланцюга постачання. Основна мета – забезпечити безперебійний, економічно вигідний і ефективний потік товарів від виробника до споживача, мінімізуючи витрати та час на транспортування, складування й інші логістичні операції

На думку Коновалової І. В.: «інтеграційний процес у контексті концепції управління ланцюгом поставок визначають як процес взаємодії всіх учасників ланцюга поставок, що направлений на досягнення основних цілей, розширення та поглиблення економічних відносин шляхом розподілу ресурсів компаній, об'єднання їх капіталу та формування довготривалих партнерських взаємовідносин для здійснення спільної підприємницької діяльності та задоволення потреб споживачів в оптимальний час і з наданням максимально можливих післяпродажних послуг» [1, с. 210].

Відомо, що будь які логістичні процеси вимагають цілеспрямованого управління. Базові етапи управління логістичними процесами представлені на рисунку 1.

Управління логістичними процесами є критично важливим для успішної діяльності будь-якої компанії. Забезпечується оптимізація витрат, покращується обслуговування клієнтів, ефективно управління запасами та транспортуванням, що в результаті сприяє досягненню стратегічних цілей підприємства.

Ми погоджуємося з точкою зору Авраменко О. В. стосовно того, що: «логістичний менеджмент на підприємстві є синергію основних управлінських функцій організації, планування, регулювання, координації, контролю, обліку й аналізу з елементарними і комплексними логістичними функціями для досягнення цілей логістичної системи. Під час побудови сучасних мікрологістичних систем велике значення має визначення

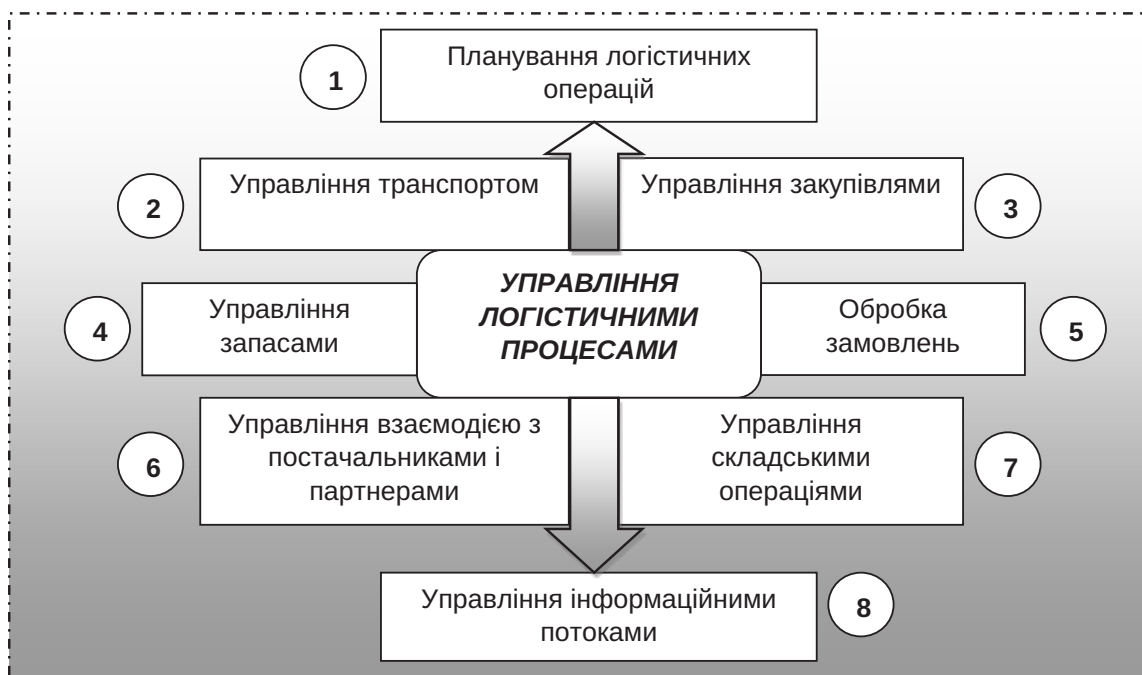

Рис. 1. Базові етапи управління логістичними процесами

Джерело: сформовано автором

місця логістичного менеджменту в загальній структурі управління підприємством і визначення сфер взаємодії з іншими сферами менеджменту» [2, с. 117].

Досліджуючи особливості формування дієвої системи логістичного менеджменту в контексті реалізації продукції підприємства варто виділити точку зору Міщук І. П. стосовно того, що: «логістична діяльність підприємства в торгівлі охоплює традиційні сфери закупівельної, збутової, складської, транспортної, інформаційної логістики, управління замовленнями та управління запасами, формування інфраструктури логістичних процесів визначення потреби в об'єктах оптової та роздрібно торгівлі, планування їх розвитку та розміщення на полігоні обслуговування, забезпечення технічного оснащення торговельних об'єктів, а також організаційно-управлінську діяльність зі створення та управління цією системою» [3, с. 183].

Шевчун М. Б. акцентує увагу на тому, що: «основними функціональними напрямками діяльності підприємства у сфері логістики в реалізації продукції є забезпечення процесів просторового переміщення товарної маси в системі товаропросування, розвиток інфраструктури оптової та роздрібно торгівлі, здійснення комплексу внутрішньо-магазинних та складських торгово-технологічних операцій і їхній інформаційний супровід виконання

операцій зберігання товарів, їхньої підготовки до продажу, кількісних та якісних перетворень товарних партій, розвиток власного транспортного господарства підприємства та організація перевезень торговельних вантажів залученим транспортом, організація логістичного обслуговування споживачів через надання відповідних послуг тощо» [4, с. 355].

Зауважимо, що логістика в сфері реалізації продукції підприємства охоплює процеси, пов'язані з переміщенням готової продукції від стадії виробництва до стадії кінцевого споживання. Основною метою є забезпечення своєчасної доставки товарів, ефективного управління запасами, мінімізація витрат на транспортування та підвищення задоволеності клієнтів. Логістика допомагає знайти баланс між підтриманням достатньої кількості продукції для задоволення попиту і мінімізацією витрат на зберігання. Логістичні системи використовують історичні дані для аналізу попиту і коректування планування виробництва та реалізації.

Ми погоджуємося з думкою таких науковців як Матвієнко-Біляєва Г. Л., Ляліна Н. С., Котельникова Ю. М. відносно того, що: «відмінною рисою логістики є організація оптимального управління потоками на підприємстві для виявлення і реалізації резервів у вигляді додаткових вигід і прибутку логістичної системи. Нині існує велике розмаїття

класифікацій видів логістики. Керуючись функціональним підходом, в основу якого покладено ланцюг етапів руху і зміни форм логістичних потоків, можна виділити сім найрозповсюдженіших видів логістики: закупівельний, транспортний, складський, виробничий, розподільчий, збутовий, інформаційний. Галузевий підхід дає змогу виокремлювати промислову логістику, торговельну та митну логістику, що зумовлено особливостями діяльності окремих галузей економіки та специфікою обслуговування товарно-матеріальних потоків. На основі ресурсного підходу виділяють чотири основні види логістики: інформаційний, фінансовий, кадровий, сервісний. Виходячи з важливості використання саме функціонального підходу для аналізу функціонування логістичних систем та підсистем, пропонується акцентувати увагу на функціональному підході до класифікації видів логістичної діяльності. Отже, структура логістичної діяльності підприємства розглядається як сукупність закупівельної, транспортної, виробничої, дистрибуції, логістики складування, логістики запасів та інформаційної логістики» [5, с. 121].

За твердженням Денисенка М. П., Левковця П. Р., Михайлової Л. І.: «створення логістичної системи відбувається для оптимізації товароруху, тому для досягнення максимального економічного ефекту система повинна відповідати таким принципам: координації всіх процесів та елементів товароруху починаючи від закупівлі сировини і закінчуючи продажем товарів кінцевому споживачу; впровадження систем інтеграційного управління і контролю над рухом та використанням усіх товарів і ресурсів; орієнтації управління на інтегрований наскрізний потік; високої здатності до адаптації та переорієнтації; чіткої координації діяльності всіх функціональних елементів логістичної системи; побудови ефективної та безперервної інформаційної системи обміну інформацією на основі новітніх досягнень науки і техніки, а також із широким використанням елементів зворотного зв'язку» [6, с. 215].

Важливість формування ефективної системи логістичного менеджменту, на нашу думку, полягає у підвищенні конкурентоспроможності, адже ефективна логістика дозволяє підприємству скорочувати час доставки, мінімізувати витрати на реалізацію продукції та покращувати якість обслуговування клієнтів. Оптимізація транспортних і складських процесів дозволяє суттєво зменшити витрати

на транспортування, зберігання та обробку замовлень. Ефективне управління запасами допомагає уникати надлишкових витрат на зберігання продукції. Висока якість і швидкість обслуговування, можливість відстежувати замовлення та отримувати товари у зазначений термін підвищують рівень задоволеності клієнтів, що позитивно впливає на імідж компанії та її взаємодію з клієнтами. Ефективна логістика дозволяє підприємствам швидко реагувати на зміни ринкових умов і попиту. Вона забезпечує гнучкість у масштабуванні операцій і адаптації до непередбачуваних ситуацій.

Сисоєв В. В., Корінь М. В. наголошують на тому, що: «удосконалення управління збутовою діяльністю підприємства спрямовано на збільшення продажів та прибутку, покращення співпраці та задоволеності клієнтів, оптимізацію витрат та адаптацію до змін ринку. Досягнення цих цілей потребує комплексної логістичної підтримки, що забезпечує надійне та своєчасне постачання товарів споживачам, поліпшення якості їх обслуговування, мінімізацію витрат на збут та доставку товарів» [7, с. 87].

Логістика в сфері реалізації продукції підприємства є критично важливою для забезпечення своєчасної доставки товарів, оптимізації витрат і підвищення рівня обслуговування клієнтів. Вона допомагає підприємствам залишатися конкурентоспроможними та гнучкими в умовах змін ринку, а також підтримувати ефективну взаємодію з партнерами та клієнтами. На нашу думку, ключові причини необхідності формування ефективної системи логістичного менеджменту полягають у:

- задоволенні попиту та підвищенні рівня обслуговування клієнтів;
- зниженні витрат та підвищенні прибутковості;
- гнучкості і адаптивності до змін ринку;
- конкурентних перевагах;
- підтримці стратегії сталого розвитку.

Висновки. З метою підведення підсумків даного дослідження наголосимо на тому, що без належної організації логістичних процесів неможливо забезпечити ефективну роботу підприємства, його конкурентоспроможність та задоволення потреб клієнтів. Сучасний ринок вимагає швидких і точних поставок продукції, оптимізації витрат, гнучкості у реагуванні на зміни, а також впровадження інноваційних технологій для підвищення ефективності. Ефективна система логістичного менеджменту забезпечує точність

і своєчасність доставки товарів, що є ключовим фактором у підвищенні задоволеності клієнтів і їх лояльності. Система логістичного менеджменту надає підприємству можливість швидко адаптуватися до змін у попиті, економічних умовах, законодавчих вимогах та інших зовнішніх факторів. Отже, формування ефективної системи логістичного менеджменту у сфері реалізації продукції є критично

важливим елементом успіху сучасних підприємств. Вона сприяє зниженню витрат, підвищенню рівня обслуговування, гнучкості в умовах ринкових змін і забезпеченню стійкого розвитку бізнесу. Без цієї системи компанія ризикує втратити конкурентні переваги та не зможе оперативно реагувати на потреби своїх клієнтів і зміни в ринковому середовищі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Коновалова І. В. Інтеграція бізнес-процесів у ланцюгах поставок: сутність та переваги. *Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи*: праці І між нар. наук.-практ. конф., м. Київ, 23 квітня 2020 р. Київ, Політехніка, 2020. С. 210–211. URL: <http://confmanagement.kpi.ua/proc/article/view/201232/201312>
2. Авраменко О. В. Визначення показників ефективності логістичного управління на підприємстві. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки*. 2017. № 25 ч. 1. С. 116–120.
3. Міщук І. П. Система логістики торговельного підприємства: напрями та інструменти інноваційного розвитку. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія Економічні науки*. 2011. № 6, Т. 2. С. 182–187.
4. Шевчун М. Б. Особливості управління логістичними процесами на торговельних підприємствах. *Сталлий розвиток економіки*. 2013. № 3. С. 353–356.
5. Матвієнко-Біляєва Г. Л., Ляліна Н. С., Котельникова Ю. М. Основні напрями розвитку логістики підприємств та її основні концепції. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. № 24, ч. 2. С. 119–124.
6. Організація та проектування логістичних систем : Підручник / М.П. Денисенко та ін. ; за ред. проф. М. П. Денисенка, проф. П. Р. Левковця, проф. Л. І. Михайлової. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 336 с.
7. Сисоєв В. В., Корінь М. В. Логістична підтримка управління збутовою діяльністю підприємства. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2024. № 1. С. 87–98.

REFERENCES:

1. Konovalova, I. V. (2020) Intehratsiia biznes-protseviv u lantsiuhakh postavok: sutnist ta perevahy [Integration of business processes in supply chains: essence and advantages]. *Biznes, innovatsii, menedzhment: problemy ta perspektvyu*: pratsi I mizh nar. nauk.-prakt. konf., m. Kyiv, 23 kvitnia 2020 r. Kyiv, Politekhnik, pp. 76–77. (in Ukrainian). Available at: <http://confmanagement.kpi.ua/proc/article/view/201232/201312>
2. Avramenko, O. V. (2017) Vyznachennia pokaznykiv efektyvnosti lohistrychnoho upravlinnia na pidpriemstvi [Determination of indicators of the efficiency of logistics management at the enterprise]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Serii Ekonomichni nauky*. vol. 25(1), pp. 116–120.
3. Mishchuk, I. P. (2011) Systema lohistryky torhovelnoho pidpriemstva: napriamy ta instrumenty innovatsiinoho rozvytku [The logistics system of a trade enterprise: directions and tools of innovative development]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Serii Ekonomichni nauky*. vol. 6(2), pp. 182–187.
4. Shevchun, M.B. (2013) Osoblyvosti upravlinnia lohistrychnymy protsesamy na torhovelnykh pidpriemstvakh [Peculiarities of managing logistics processes at trade enterprises]. *Stalyi rozvytok ekonomiky*. vol. 3, pp. 353–356.
5. Matviienko-Biliaieva, H. L., Lialina, N. S., Kotelnykova, Yu. M. (2019) Osnovni napriamy rozvytku lohistryky pidpriemstv ta yii osnovni kontseptsii [The main directions of development of enterprise logistics and its main concepts]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo*. vol. 24(2), pp. 119–124.
6. Denysenko, M. P., Levkovets, P. R., Mykhailova, L. I. (2014) Orhanizatsiia ta proektuvannia lohistrychnykh system : Pidruchnyk [Organization and design of logistics systems: Textbook]. Kyiv: Tsentru uchbovoi literatury, 336 p. (in Ukrainian).
7. Sysoev, V. V., Koryn, M. V. (2024) Lohistrychna pidtrymka upravlinnia zbutovoiu diialnistiu pidpriemstva [Logistical support for the management of the company's sales activities]. *Ekonomichni visnyk Dniprovskoi politekhniky*, vol. 1, pp. 87–98.